

Vyšehrad

Paul Verlaine *O lásce*

Paul Verlaine O lásce

VYŠEHRAĐ

**PŘELOŽIL
GUSTAV
FRANCL**

Translation, Epilogue © PhDr. Gustav Franci, 2008
ISBN 978-80-7021-971-3

*Jestliže chceš, má krásko prostoduchá,
stanu se tím, který víc neumí,
než rukou lenivou tvé vlasy cuchat
a v bezstarostnosti trávit své dni,*

jestliže chceš, má krásko prostoduchá.

*Jak jelen s laní v lese hlubokém
za prudkou lásku nikdy nestyďme se.
Hanbu a stud vyžeňme z kola ven
a milujme se, pokud to láska snese,*

jak jelen s laní v lese hlubokém.

*Jen žádnou literaturu a čtení!
Autory s lektory ať vezme ďas!
Nad naši přirozenost přece není.
A stud? Ten odvane laskavý čas*

i bez té literatury a čtení.

*Hraní a spaní, jestliže, drahá, chceš,
stane se smyslem našeho žití,
první z všech ctností – a poslední též,
jediným sluncem, které nám svítí.*

Hraní a spaní, to tedy chceš?

*Tvůj smích mé srdce ozařuje
jak lampa sklep, v němž temno je,
kde pro potěšení nám zraje
Tramín, Sylván a Beaujolais.*

Tvůj smích mé srdce ozařuje.

*Tvůj hlas zaznívá v srdci mém
záchrannou melodií známou,
která varuje před ohněm
tvých očí, jež mi žárem planou.*

Tvůj hlas zaznívá v srdci mém.

*Tvé způsoby, tvé meneo,
tvá kouzla, šik modely navíc,
to vše mne láká. – Prodeo.
(Ó vzpomínky ze školních lavic)*

Tvé způsoby, tvé meneo.

*Tvá šíje, stehna, tvoje gesta
a dál, tvá vůně svěžesti:
hle, moje svůdná, žhavá cesta
k posteli sladké neřesti.*

Tvá šíje, stehna, tvoje gesta!

*Dnes v noci o tobě jsem snil:
tělo jsi měla rozevláté
a mlelas páté přes deváté...*

*Já sledoval jsem běžný cíl
a ústy lačnými jsem líbal
tvé pahorky, nížiny, úval.*

*Úžasná elasticita
mým pružným tělem potom šije:
hrome, ta výdrž a ta šíje!*

*Také ty, drahá, dojista
dalas mi lekci – a ne jinou –
elasticitou gazelinou...*

*Ráno pak, ve tvém náručí
opakujeme s větší silou
tu naši slavnost rozmařilou.*

*Když hledáš blechy svoje,
musím se smát.
Těch lstí uprostřed boje!
Mám to však rád.
Ďábelsky svůdná akce,
kdy srdce mé,
ač hodno lepší práce,
je vzrušené.*

*Pod košilí se tají
tvých ňader skrýš.
Tvé oči počítají
ty, co jsou blíž.
K úspěchu ti však chybí
víc praxe snad.
Nevadí, mě se líbí
tvůj sport i tak.*

*Vzdej se, bude to lepší
jak manévry.
Vždyť tělo více těší
milostné hry
něž úlovky ty chudé
pod poprsím.
Tvé vítězství pak bude
jisté. To vím!*

*Na ženy nemíval jsem štěstí,
když se tak na to dívám zpátky.
Ochotně jsem se nechal svěsti
od ledajaké noční šlapky.*

*Pravda, i já jsem ničema
a navíc moje povaha
je konec konců hádavá,
takže úhrnem ničemná.*

*Míval jsem, pravda, lehké ženy,
však ty jsi také taková.
Nevím proč vina, má i tvá,
měly by zůstat utajeny.*

*Ano, býval jsem sukničkář
a možná, že jím dodneška jsem.
To přiznání mě plní děsem
a v dlaních skrývám svoji tvář.*

*Však dost! Tohle je moje rada:
Začněme znova od pondělka.
Jsem dobrý chlap, tys dobrá holka,
miluju tě, tak měj mě ráda!*

*Třeba je dobrou přítelkyní,
s lehkým srdcem ji klameme
a výčitky nám nezastíní
ty naše chvíle kouzelné,
ty chvíle kouzelné.*

*Aby věc neměla však chyby,
parohy dáváš milému.
A přiznávám, že se mi líbí
jak krásně paroh dáváš mu,
jak paroh dáváš mu!*

*Má radost byla provinilá
(a lákavá soutěží tvou),
neboť i ona v lásce byla
vždy znamenitou expertkou,
však před soutěží tvou!*

*Proč neklamat, i ona klame –
možná. Potvory budme dál.
Každá smlouva se jednou zláme.
Čert aby výčitky si vzal.
Potvory budme dál!*

Paul Verlaine /1844–1896/ byl jako člověk jedno velké okouzlené, zraňované, trpící a bezmocné srdce. Verlaine básník byl membránou tohoto srdce, která s neobyčejnou citlivostí reagovala na všechny vnější podněty, jež na ně doléhaly. To je ovšem běžná tvůrčí praxe, lze právem namítnout. Jenže Verlaine nebyl běžnou, pasivní membránou, reagující bezprostředně na bezprostřední podněty. Nepochybně to bylo dáno tím, že Verlaine nebyl typem básníka bojovníka, že i v jeho poezii se projevovala jeho vrozená pasivita a, jak sám říkal, „nezhojitelná měkkost srdce.“ Ta způsobila, že se básník na všechno díval nikoli očima a rozumem, ale prizmatem srdce, jež se muselo utíkat ke snu. Tóny membrány, o níž jsme mluvili, zněly tedy svým způsobem falešně, neboť realitu, proti níž protestovaly, transformovaly podle představ, které si básník o ní učinil a které jí chtěl vtisknout.

O „pádech srdce“ říká sám básník, že, „byly jedinými prvky té bouře, kterou byl jeho život.“ Tyto životní bouře se ovšem transformovaly v neuvěřitelně odlišnou podobu básnickou, která neměla zdánlivě nic společného se životem tuláckého bohéma, který své zmatky utápěl v alkoholu. Ve skutečnosti byly něčím jako rubem tohoto života, jediným únosným způsobem boje, jakého byl tento lidský slaboch schopen – útěku do světa snu, útěku do světa harmonie a krásy. Nelze říci, že by Verlaine netoužil po klidném a harmonickém životě. Několikrát se o tento druh existence pokoušel. Ale vždy naprosto bezúspěšně, vždy musel po krátkých intermezzech pokorných návratů, pokání, odhodlání a rozběhů vzdát toto chabé úsilí o spořádaný život.

Zranění a pády srdce jsou způsobovány láskou a v tomto směru může Verlaine posloužit jako arcipříklad člověka opako-

vaně vystaveného podobným utrpením. Byl v podstatě permanentním vyhnanecem lásky, od útlého dětství až k posledním dnům svého života. První roky v rodině byly zahradou něžnosti, v níž hlavní roli hrála matka, jež ani v pozdějším básníkově životě nepřestávala hrát bolestnou – a zároveň trpící – utěšitelku. Idylické dětství trvalo jen krátce, protože je příliš brzy vystřídala internátní škola a studia, v nichž se citlivý chlapec nesnadno smířoval s cizím prostředím, alespoň do doby, než podlehl jeho méně kvalitní části, jejíž studentská extempore, tehdy už zalévaná alkoholem, velmi snadno svedla poddajné a měkké srdce příštího básníka. Po milostné episodě s Mathilde Mautéovou, která dokonce skončila sňatkem, bylo možné předpokládat, že Verlaine vpluje do kýženého měšťanského přístavu. Básnická sbírka *Dobrá píseň* o tom vydává svědectví, žel nutno dodat, že verše, evokující tento vztah, byly delším a trvalejším projevem tohoto vztahu, který asi neměl – zejména ze strany Verlainovy partnerky – zdaleka takovou intenzitu, jíž jsou syceny básníkovy verše. Definitivní tečku za mladým manželstvím učinilo bleskové objevení Arthura Rimbauda, tohoto výsostného pěvce a ďábelského svůdce, s nímž Verlaine navázal úzké citové přátelství, jež ovšem skončilo tragicky: výstřelem z revolveru, zraněním Rimbauda a uvězněním Verlaine. Ve vězení hledá Verlainovo pokorné srdce útěchu ve víře v Boha. Touží po návratu k normálnímu životu, ale manželka se s ním rozvádí a básník zanedlouho opět klesne tam, kde se většinu svého života pohyboval. Sny a útěchu hledá opět v alkoholu, který ho sráží stále níž a níž, až se ocitne doslova na ulici, na chodníku, kde se ho ujmou dvě ženy, jejichž existence je s chodníkem spojena. Sen se náhle stává krutou realitou, neboť obě kněžky chodníků básníka spíše zneužívají, než aby mu poskytovaly lásku, o níž lze snít. Ale i verše z této doby naznačují, že je psal básník, jehož sen musel tentokrát ustoupit před tvrdou realitou marného, tragicky končícího života.

/gf/

O B S A H

<i>Tak půvabná</i>	/ 7
<i>Nevermore</i>	/ 9
<i>Il bacio</i>	/ 10
<i>Sluneční paprsky</i>	/ 11
<i>Přání</i>	/ 12
<i>Věnování</i>	/ 13
<i>Bláhoví</i>	/ 14
<i>Green</i>	/ 15
<i>Jedné ženě</i>	/ 16
<i>Tak ještě čtrnáct dnů</i>	/ 17
<i>Hle, luna bílá</i>	/ 19
<i>Bez důvodný smutek</i>	/ 20
<i>Únava</i>	/ 21
<i>V šedozelených šatech</i>	/ 22
<i>Spleen</i>	/ 23
<i>Píseň</i>	/ 24
<i>Jsi temná, nebo plavá?</i>	/ 25
<i>Píseň</i>	/ 26
<i>Důvěrný sen</i>	/ 27
<i>Sentimentální rozhovor</i>	/ 28
<i>A Poor Young Shepherd</i>	/ 29
<i>Ty věříš</i>	/ 31
<i>Fog!</i>	/ 32
<i>Chtěl jsem ti utéct</i>	/ 33
<i>Krásy i slabost žen</i>	/ 34

<i>Ó Hoře, Radosti</i>	/ 35
<i>Má dobrá, vnadná přítelkyně</i>	/ 36
<i>Ty nejsi ani trochu ctnostná</i>	/ 39
<i>Dobu, jež stále běží</i>	/ 41
<i>Nedostatkem a chudobou</i>	/ 42
<i>Jen těžko snáším šaty tvoje</i>	/ 43
<i>Léto se nám moc nelíbilo</i>	/ 44
<i>Krb, lampa</i>	/ 45
<i>Zlým zkouškám</i>	/ 46
<i>Pospěš si, písni moje</i>	/ 47
<i>Když nazdařbůh</i>	/ 48
<i>Až strach probouzí vědomí</i>	/ 49
<i>Je to tak?</i>	/ 51
<i>Initium</i>	/ 52
<i>Cestami šel jsem</i>	/ 53
<i>Byl tehdy krásný letní den</i>	/ 54
<i>Konečné přání</i>	/ 55
<i>Child Wife</i>	/ 56
<i>Otevřel jsem</i>	/ 57
<i>Žačka</i>	/ 58
<i>Na balkoně</i>	/ 59
<i>Paní X...</i>	/ 60
<i>Madrigal</i>	/ 62
<i>Opatrnost</i>	/ 63
<i>Já kdysi dávno</i>	/ 64
<i>Seguidilla</i>	/ 65
<i>Auburna</i>	/ 67
<i>Včetně pohledů lenivých</i>	/ 69
<i>I přes tu tvou povahu zlou</i>	/ 70
<i>Tvá duše?</i>	/ 72

<i>Uhodilas mne</i>	/ 74
<i>Paní ...</i>	/ 76
<i>Nespím</i>	/ 77
<i>Přespříliš uvažujeme</i>	/ 78
<i>Piješ, hrůza hrůz</i>	/ 79
<i>Košilka ženská</i>	/ 81
<i>Já věru nepatřím do řady myslitelů</i>	/ 83
<i>Jestliže chceš</i>	/ 85
<i>Tvůj smích mé srdce ozařuje</i>	/ 86
<i>Dnes v noci o tobě jsem snil</i>	/ 87
<i>Když hledáš blechy svoje</i>	/ 88
<i>Na ženy nemíval jsem štěstí</i>	/ 89
<i>Třeba je dobrou přítelkyní</i>	/ 90
<i>Pády srdce</i>	/ 91

Paul Verlaine *O lásce*

Z francouzských originálů vybral,
přeložil a doslov napsal Gustav Franci
Na vazbě a titulním listu použito
dvou dřevorytů Aristide Maillola
Typografie Vladimír Nárožník
Vydalo nakladatelství Vyšehrad,
spol. s r. o., v Praze roku 2008
jako svou 839. publikaci
Vydání v tomto uspořádání druhé
Stran 96. Odpovědná redaktorka
Marie Válková
Vytiskla tiskárna Finidr, s. r. o.
Doporučená cena 148 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7021-971-3

EDICE
verše
SVAZEK
(5)